

In sedaj je dolžnost vseh uvidevni ljudi, da se ne dajo dalje strahovati po znanih dveh jugofašistih v Grahovšah. Več kakor 80 odst. prebivalcev zahteva, da se občina Sv. Rupert zopet upostavi in zato upamo, da Lahova nasprotna akcija, ki sili z vso silo v Sv. Lenart, ne bo uspela, če je še sploh kaj pravice na zemlji. Čudimo se le, da ravno iz tiste hiše v Grahovšah, ki je nekdanja občina Sv. Rupert tako odličnega, vseskozi poštenega in požrtvovalnega župana, sedaj njegov sin toliko rovari proti Sv. Rupertu. Kdor hoče na vsak način k pofarjem, naj se udini Kramarju ali Puclju, mi pa hočemo zvesti ostati svoji rodni grudi!

Združenje občin v Šaleški dolini.

(Dopis iz Velenja.)

Če so vlade JNS imele namen zasejati nasprotstvo med državljane, se jim je to s spojitvijo občin temeljito posrečilo. Bivši režim je s to spojitvijo udaril na najobčutljivejši živec naroda. Občinsko samoupravo je posebno slovenski človek čuval z največjo skrbjo, zato je tudi občutil premetavanje občin kot najhujšo krivico, ki mu je bila zadana v zadnjih letih. Celo najgorečnejšim pristašem nacionalne stranke — če izvzamemo dopisnika »Večernika« — se je zdelo to preveč in so spravili o priliki zadnjega zasedanja banovinskega sveta v Ljubljani zadevo na razgovor. Krohot po vseh koncih in krajih banovine je vzbudila izjava g. podbana: Strokovne komisije so odločale, ne da se ničesar storiti! Začeli smo iskati tiste strokovne komisije, pa jih nismo mogli zaslediti. V Šaleški dolini smo vedeli, da je eresko načelstvo v Slovenjgradcu različnim deputacijam bilo obljubilo, kako se bodo upoštevale upravičene želje prebivalstva. Prišlo je bridko razočaranje. V Šaleški dolini so morale izginiti štiri obsežne občine, da je par veljakov JNS doseglo svoj cilj: stvoriti ogromno občino Velenje z več kot 8000 prebivalci. Pred občinskimi volitvami so pa vendar nacionalci začutili, da njihov vpliv sega samo od sredine Velenja do sredine Starevasi, to je dobra dva streljaja. Začeli so se ozirati za kompromisom. Do dna srca ogorčeni volilci so pa zavrgli na veliko žalost nacionalnih kolovodij vsak kompromis in tako smo imeli zanimiv volilni boj med JNS kot »državno« stranko in med »protidržavnimi elementi«. In glej šmenta! »Protidržavni elementi« so dobili pri volitvah ogromno večino in razpršili »državne in nacionalne elemente« na vse vetrove. Dobro, da obstoj Jugoslavije ni bil odvisen od takratnih volitev, danes bi je ne bilo več, tako temeljit je bil poraz »državniha«. Tudi bivši oblastni poslanec g. Simon Blatnik ni mogel pritegniti zmage na nacionalno listo, čeravno so se njegovi novi prijatelji že pripravljali, kako mu bodo čestitali kot novemu županu velenjskemu. Sledilo je kruto maščevanje. Št. Andraž in Št. Ilj sta bila vržena iz velenjske občine in da je bila kazen še hujša, utoniti sta morala v Ložnici! Nova občina, ki obsega prejšnji občini Št. Andraž in Št. Ilj, je dobila namreč svetovnoznano ime: Ložnica. In zgodilo se je še nekaj, na kar nikdo ni mislil. Lepega jutra je stala pred občinskim uradom v trgu Velenje cela vrsta ciganov. Tržani so začudeni gledali ta prizor in zahtevali orožnike. Cigani se pa niso premaknili ter klicali: »Kaj hočete, mi smo vendar sedaj tržani?!« — »Vraga, saj je res«, je rekel občinski redar,

»prej so imeli občinsko pravico v Št. Janžu, sedaj jo imajo v Velenju!« In tako je ostalo do letošnje kresne noči. Nato pa se je začelo mogočno gibanje v Šaleški dolini. Kamor si prišel, povsod je donelo: proč od Velenja, ven iz Ložnice! V par dneh so bili podpisi za ločitev zbrani. Skale hočejo od Velenja proč, Št. Janž hoče isto, Št. Ilj hoče iz Ložnice ven. In zakaj? Zato ker prebivalci ne morejo najti tistih »strokovnih komisij«, ki so združevale občine. Spoznali so, da je vzrok te babilonske zmešnjave nacionalna politika par brezpomembnih oseb, ki so postale po kresni noči še brezpomembnejše. Nadalje zato, ker so poznejši dogodki postavili na laž trditve teh politikarjev, ki so navduševali ljudi za združenje, češ, doklade v večjih občinah bodo manjše. Ložnica n. pr. je pokazala to s tem, da je zvišala doklade na 142%, v prejšnjih občinah so bile za več kot polovico nižje! Volilce je popadla jeza na zvišane davke in na vse tiste, ki so se potili in pehali za združenje, kar so pokazali s tem, da so enodušno podpisovali prošnje za prvotno stanje. In radi priznamo, da so tudi mnogi, ki so prej verovali nacionalnim priganjačem, sedaj z veseljem dali svoj podpis, da se krivice popravijo. Nismo pa mogli zvedeti, kakšnega mnenja so ciganski tržani, zakaj v poletnem času so se porazgubili med borovci.

Peter Rešetar rešetari.

Opozicija je zadovoljna! Edina zahteva opozicije iz srbskih vrst je, da svobodno govori. To sme. Edina zahteva radičevca dr. Šuteja je, da sme klicati: Živijo Maček. Tudi to sme. Sedaj je ves program opozicije uresničen. Sedaj bo zadovoljna.

Stane Vidmar — bojevnik — na novih potih. Ta gospod, ki je prišel med narod po novih potih, napoveduje, da gre tudi sedaj na nova pota. Misli, da mu bo kdo sledil, pa se bridko moti! Slovenci homo hodili samo slovenska pota in zastonj nas bo on vabil pod svojo hrvaško marelo! Tudi hočemo, da se bodo vremena Slovincem zjasnila in zato ne potrebujemo tovarnarja marel, naj le gre na nova pota! Pa dosti sreče!

»Glas naroda« — prvi letnik. Časopis »Glas naroda« ima na isano, da je prvi letnik. Ali se kaj boji, da se bo kaj kmalu pisalo: zadnji letnik?

Zločinec hodi na kraj zločina. Čital sem te dni, da je bivša JNS zborovala na Hvaru. Kako resnični so ljudski pregovori! Tudi tukaj vidim, kako se je uresničil pogovor, da zločinec hodi na kraj zločina, zato tudi JNS hodi tja, kamor je po krivici zaprla sedanjega notrajnega ministra g. dr. Korošca.

Orjunao. Svoj čas smo imeli Orjunao, sedaj pa so tri dni potem, ko je bila nova vlada, na tihem ustanovili Orjunao. Zadelo pa jih je nesreča, da so sedaj celo oni, ki niso tega radi, morali objaviti, da je Orjunao razpuščena. Kaj so kaj imeli v načrtu zaradi Trbovelj, nam ni znano. Morda vse rudarje pobiti, če nimajo dela!

Št. Lenart postane hrvaška podružnica! Pri nas imamo pa res smolo. Nikakor ne moremo doseči, da bi bil Št. Lenart res enkrat slovenski kraj. Svoj čas je bil nemški, potem so ga nacionilizirali, da že nismo smeli reči, da je Št. Lenart v Slov. goricah, ker se je beseda »slovenski« večkrat črtala. Sedaj pa je prišel k nam neki čistokrvni Slovenec, pa bi rad, da bi se naš kraj imenoval Št. Lenart v hrva-

ških goricah. Pa mi se ne udamo! Št. Lenart bo ostal Št. Lenart v Slov. goricah!

Zakaj sem jaz Peter Rešetar zoper Mačka? Tako me je nekdo vprašal te dni. Katera spaka si je pa zmislila da sem jaz zoper Mačka? Jaz nisem zoper Mačka, jaz sem samo zoper tiste Slovence, ki ne pustijo Hrvatom da bi bil Maček njihov voditelj, pa ga hočejo napraviti za slovenskega voditelja. Taki ljudje so svojčas iskali »slovenske« voditelje po Dunaju, potem so jih iskali po Beogradu, samo slovenskih pravih voditeljev niso nikdar hoteli priznati. Zoper take Slovence sem pa bodem, pa če ne bo rešeto dovolj, bom pa naročil trahter, da jim bom pamet vlival!

Kaj je svoboda? Svoboda je, da smeš zabavljati zoper vse, če tudi po krivici, da smeš kamenjati orožnike, streljati, pobijati kmetom šipe, zažigati domove, da mora vsakdo sprejeti tvoje mišljenje, če ne, ga pobiješ — tako nekateri razumejo svobodo. Jaz jo razumem drugače: Srb naj spoštuje to, kar hoče in čuti Hrvat in Slovenec, Hrvat to, kar čuti Srb ali Slovenec, Slovenec pa to, kar čuti Hrvat ali Srb. Tako pridemo do svobode, drugače pa ne in bomo spet tam, kjer smo bili preje, kar želijo tisti, ki nočejo sporazuma, ampak nasilje. Če te svobode ne bo, tedaj grem raje s svojim rešetom v Abesinijo, tam bom imel vsaj mir!

Poslednje vesti.

Politične novice iz drugih držav.

Za predsednika 16. zasedanja Društva narodov v Ženevi je bil izvoljen čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš.

Volitve na Poljskem. Zadnje nedelje so se vršile na Poljskem volitve v sejm ali parlament. Proti zmagovitemu vladnemu bloku se je vzdržala volitev nacionalistična opozicija.

Senator in guverner ustreljen v Ameriki. Žrtve atentata je postal ameriški senator Huye Long, ki je bil velik nasprotnik predsednika Roosevelta. Ustrelil ga je na hodniku parlamenta v državi Louisiana zdravnik dr. Karl Weiss. Atentatorja sta ustrelila dva detektiva, k sta spremljala amenjenega senatorja in guvernerja.

POPRAVI!

Priloga današnjega »Slovenskega gospodarja« nesl na glavi pomotoma napačen datum 19. septembra. Pravilno je 15. september, ker je ta dan 56letnica Tiskarne sv. Cirila.

Dopisi.

Ljutomer. Morda Vas bo ob proslavi desetletnice Katoliškega doma zanimala sledeča statistika: V 10 letih smo na našem odru igrali 71 dramatičnih del, skupno 104 predstave. Režiralo je v teh letih 6 režiserjev. Največ predstav je doživel Pasijon, pod vodstvom g. kaplana Jeriča. Pasijon je imel tudi največji uspeh. Mnogo iger se je igralo po trikrat, največ po dvakrat. Najvišje število predstav je imela sezona l. 1929—30, namreč 15, pod vodstvom kaplana g. Prasnika. Sicer pa smo imeli navadno letno po 10 prireditev. Katoliški dom v Ljutomeru je res pravo ljudsko gledališče, katerega bi naši ljudje pogrešali, ako bi ga ne bilo. Zadnja leta smo na sestankih uvedli eklioptične slike. Takih predavanj je bilo v zadnjih letih blizu 50. Večkrat smo v teh letih gostovali v sosednjih društvenih domovih. Notranje delo v domačem društvu pa ne pozna statistike, ker se vsaka gledališka vaja dostikrat spremeni v društveni sestanek.